

BIOETICA, FILOSOFIA, ECONOMIA ȘI MEDICINA

În strategia de asigurare a securității umane

*Materialele Conferinței
a XIII-a Științifice Internaționale
26–27 martie 2008*

Teodor N. Țirdea
redactor responsabil

Chișinău - 2008

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

*Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
"Nicolae Testemițanu" din Republica Moldova*

*Catedra Filosofie și Bioetică
Centrul Național de Bioetică din Republica Moldova
Asociația de Bioetică din Republica Moldova
Fundația Internațională „Ștefan Lupașcu” pentru Știință și Cultură
Catedra Sănătate Publică și Management „Nicolae Testemițanu”
Catedra Economie, Management și Psihopedagogie*

Teodor N. Țârdea
redactor responsabil

**BIOETICA,
FILOSOFIA, ECONOMIA și
MEDICINA**
în strategia de asigurare a securității umane

Materialele Conferinței a XIII-a Științifice Internaționale
26-27 martie 2008

CHIȘINĂU – 2008
CEP "Medicina"

CZU: 1/14+17(082)(092)

B 53

Bioetica, Filosofia, Economia și Medicina în strategia de asigurare a securității umane
MATERIALELE CONFERINȚEI A XIII-A ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE
26-27 martie 2008

Redactor responsabil d.h.ș.f., prof.univ., acad. **Teodor N. ȚIRDEA**
Chișinău, CEP "Medicina", 2008

Colegiul redacțional:

Teodor N. Țirdea , dr. hab. în șt. filosofice, prof.univ., acad.	- redactor responsabil
Ion E. Merceuță , dr. hab. în șt. medicale, prof.univ., acad.	- redactor adjuncț
Vladimir I. Anichin , dr. hab. în șt. politice, conf. univ.	- membru colegiului
Ion V. Butorov , dr. hab. în șt. medicale, prof.univ.	- membru colegiului
Aurelia P. Crivoi , dr. hab. în șt. biologice, prof.univ.	- membru colegiului
Constantin P. Ețco , dr. hab. în șt. medicale, prof.univ., acad.	- membru colegiului
Petru Ioan , (Iasi, România), dr. în șt. filosofice, prof. univ	- membru colegiului
Ivan Ivlampie (Galati, România), dr. în șt. filosofice, conf. univ	- membru colegiului
Serghei A. Ohrimenco , dr. hab. în șt. economice, prof.univ.	- membru colegiului
Gheorghe V. Ostrofet , dr. hab. în șt. medicale, prof.univ.	- membru colegiului
Petru M. Rumleanski , dr. hab. în șt. filosofice, prof.univ.	- membru colegiului
Eduard P. Semeniuc (Ukraina), dr. hab. în șt. filosofice, prof.univ., acad.	- membru colegiului
Vasile A. Țapoc , dr. hab. în șt. filosofice, prof.univ.	- membru colegiului
Arcadie D. Ursul (Rusia), dr. hab. în șt. filosofice, prof.univ., acad., o.e.	- membru colegiului

În materialele Conferinței a XIII-a Științifice Internaționale se examinează probleme ce țin de asigurarea securității individului, sociumului, omenirii în ansamblu prin prisma diverselor domenii ale științei cum ar fi bioetica, filosofia, economia, ecologia, politologia, medicina etc. Culegerea de față reprezintă o continuare a publicațiilor rapoartelor participanților la conferințele internaționale organizate de catedra Filosofie și Bioetică a USMF "Nicolae Testemițanu" în perioada anilor 1995-2007.

Lucrarea este destinată oamenilor de știință, studenților, doctoranzilor, rezidenților, practicienilor, tuturor celor care sunt preocupați de problema supraviețuirii omenirii.

Materialele publicate în culegerea științifică de față au fost recenzate

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

"Bioetica, Filosofia, Economia și Medicina în strategia de asigurare a securității umane", conf. Șt. Int. (13. 2008, Chișinău). Bioetica, Filosofia, Economia și Medicina în strategia de asigurare a securității umane: Materialele Conf. a XIII-a Șt. Int., 26-27 martie 2008 / red. resp. **Teodor N. Țirdea**. - Ch.: Centrul Ed.-poligr. "Medicina", 2008. p.; fig. tab.; 20 cm.

Antetit.: Univ. de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" din Republica Moldova, Catedra Filosofie și Bioetică, Central National de Bioetică din Rep. Moldova., Asoc. de Bioetică din Rep. Moldova., Fundația Internațională „Ștefan Lupășcu” pentru Știință și Cultură, Catedra Sănătate Publică și management "Nicolae Testemițanu", Catedra Econ., Management și psihopedagogie.- Texte: lb. rom., rusă. - Bibliogr. la sfârșitul art.

ISBN | 978-9975-9684-1-6 |

150 ex.

1/14+17(082)(092)

B 53

ISBN | 978-9975-9684-1-6 |

© Teodor N. Țirdea

CUPRINS

Cuvînt înainte7

Partea I

ASIGURAREA SECURITĂȚII UMANE DIN PERSPECTIVA BIOETICII, FILOSOFIEI ȘI ȘTIINȚELOR POLITICE

Teodor N. Țirdea <i>Problema asigurării securității umane din perspectiva principiului biosferocentrist și paradigmei noosferice: analiză teoretico-metodologică</i>8
T. H. Цыря, Э. П. Семенов (Днепро, Украина), А. Д. Урсуд (Москва, Россия) <i>Биоэтика и экофилософия как особые отрасли знания</i>13
Petru Ioan (Iasi, România) <i>De la bioetică, la ecsofio</i>18
Aurelia Crivoi, Grigore Stasiev, Iurii Bacalov, Lidia Cojocari, Natalia Curea, Maria Prodan, Doina Casco, Tatiana Chitic, Popp I. Eva-Maria, Anastasia Moraru, Vasile Matei <i>Conceptia bioetico-ecologica – reper pentru economie, medicina și biologie umana si animala</i>23
Ana Marin (USMF « N Testemițanu », R. Moldova; Universitatea Laval, Canada) <i>Problema subiectivismului în bioetică</i>26
Ion P. Banari <i>Problematice bioetice în interpretarea teologilor creștini ortodocși</i>28
Arcadie D. Ursul, Teodor N. Țirdea, Eduard P. Semeniuc, Daniela V. Rusnac <i>Procesul istoric din perspectiva principiului evoluționismului global</i>33
Vasile A. Țapoc <i>Cultura spirituală sub presiunea distructivă a capitalismului</i>40
Petru M. Rumleanski <i>Problema existenței în filosofia neoraționalismului</i>44
Ludmila Roșca <i>Personalitatea – axă a sistemului instructiv-educativ</i>47
Elena Cușca <i>Contribuția științelor socio-umane în dezvoltarea noosferei</i>50
Ivan Ivlampie , (Galati, România) <i>Constantin Noica sau supraviețuirea prin Cultură</i>53
Constantin Lozovanu <i>Conceptia ontologică a tehnicii: aspecte generale</i>56
Татьяна В. Минаткина , (Минск, Беларусь) <i>Экологическая этика как фактор влияния на общественное здоровье</i>59
Ecaterina Lozovanu <i>Unele probleme ale filosofiei științei în filosofia contemporană</i>63

Viorel Rotilă (Galați, România)	
<i>Migrația personalului medical: cauze, condiții, efecte. Studiu de caz privind situația României</i>	66
Vitalie Ojovanu	
<i>Profilaria reperelor metodologice prioritare în abordarea problemelor valorilor medicinei</i>	72
Ludmila Bostan	
<i>Directiva securitologică – o perspectivă în supraviețuirea sistemului socionatural</i>	75
Anatol Eșanu	
<i>Aspecte ale globalizării din perspectiva sinergeticii sociale</i>	79
Vasile Guțu	
<i>Soluționarea divergențelor de opinii prin intermediul discursului argumentativ</i>	82
Dumitru Căldare	
<i>Interpretări științifico-filosofice Europene din sec. XVIII: Dimărie Cantemir și Van Helmont</i>	86
Ion Merguță	
<i>Umanismul creștin – concepția edificării unei societăți umaniste</i>	91
Татьяна Земба	
<i>Эксперты о вызовах и проблемах демократии</i>	96
Галина Роговая	
<i>Прававенный кодекс современной молодежи: факторы формирования</i>	100
Angela Zelenschi	
<i>Rolul instituțiilor în procesul de organizare socială: analiză teoretică</i>	104
Alina Rotari	
<i>Identitatea online în spațiul virtual</i>	109
Trifan Mirolubov	
<i>Onul: putere, politică și știință</i>	112
Лилия Брага	
<i>Роль политической культуры в консолидации демократического общества</i>	115
Adrian Popov	
<i>Obiectivele politicii de personal</i>	121
Виктор Андрущак	
<i>Свобода совести - конституционное право Республики Молдова</i>	125
Sergiu M. Crudu	
<i>Competența civică în spațiul postcomunist</i>	127
Trifan Mirolubov	
<i>Democratizarea și sporirea rolului activ al omului în viața politică</i>	130
Владимир Анисин	
<i>Гражданственность в контексте социальной философии</i>	134
Radj Cărbune	
<i>Campania electorală: indicator al democrației (abordare teoretică)</i>	137
Pantelimon Varzari, Iurie Chiorescu	
<i>Birocrația și democrația: problema corelației</i>	139
Nicolae Afanas, Vasile Guțu	
<i>Evoluția sistemului internațional contemporan : de la bipolarism spre multipolarism</i>	143
Constantin Eșco, Dumitru Șișcanu	
<i>Sarcina nedorită: aspecte psihosociale</i>	146

Partea a II-a

IMPACTUL FACTORULUI ECOLOGIC ȘI AL ECONOMIEI DE PIAȚĂ ASUPRA SĂNĂTĂȚII PUBLICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Victor Stan, Ion Croitoru	
<i>Activitatea umană și factorii ce influențează clima</i>	149
Maria Lupei-Prodan	
<i>Interacțiunea factorilor de mediu și starea funcțională a organismului</i>	154
Doina Casco	
<i>Evaluarea impactului ecologic al apelor raionului Glodeni</i>	158
Popp I.Eva-Maria	
<i>Influența unor factori ecologici asupra sistemului cardio-vascular</i>	160
Galina Birsan, Vasile Șalaru, Sergiu Dobrojan	
<i>Posibilitatea utilizării apelor reziduale ca mediu nutritiv pentru creșterea Spirulinei Platensis</i>	162
Юрий Т. Цырля	
<i>Корпоративное управление компаний как необходимое условие привлечения инвестиций</i>	164
Niadi-Corina Cernica (Suceava, România)	
<i>Problema hranei</i>	168
Анна Милованова, Лилия Павлова	
<i>Анализ законодательной базы Республики Молдова в области защиты от угроз информационной безопасности</i>	170
Victor Stan	
<i>Elemente de metrologie în opera lui D. Cantemir „Descrierea Moldovei”</i>	172
Сергей А.Охрименко, Константин Д.Склифос	
<i>Экономика системы информационной безопасности</i>	175
Victor V. Stan	
<i>Apariția și dezvoltarea concepției de calitate</i>	177
Andrei Dumbrăveanu	
<i>Factori de corectitudine în informația audiovizuală din Republica Moldova</i>	180
Olesea Coblean	
<i>Rolul bibliotecilor în direcționarea fluxului informațional pentru culturalizarea ecologică</i>	183
Vladimir Brega, Nina Lioghehi, Grigore Stasiev, Aurelia Crivoi, Gheorghe Grigheli	
<i>Nivelurile poluării mediului cu metale grele și indicii de nocivitate și toxicitate a ecosistemelor</i>	186

Partea a III-a

MEDICINA PRACTICĂ ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII INDIVIDULUI

Luminița Suveică, Nicolae Frunză, Galina Buta <i>Studiul de viață și autocontrolul în prevenția neuropatiei diabetice</i>	188
Diana Uncuța <i>Importanța examenului histologic în diagnosticul stomatitelor herpetice</i>	193
Nina Iziimov, Victor Zepca <i>Ponderea factorilor comportamentali de risc pentru sănătate la populația tânără</i>	198
Tatiana Chitic <i>Investigațiile experimentale privind dereglarea metabolismului în organismul afectat de diabet zaharat</i>	200
Diana Uncuța <i>Patologia orală – noi repere diagnostice</i>	204
Mihail Darciuc, Vasile Tulbure <i>Deteriorarea osteosintezelor cu plăci și șuruburi în ortopedie și traumatologie</i>	208
Corina Iliadi-Tulbure <i>Consecințele psiho-sociale ale bolii trofoblastice gestaționale</i>	212
Svetlana Iliadi <i>Boala ulcerosă</i>	215
Gh.V.Ostrofeț, Raisa Morosan, Lili Groza, Elena Ciobanu <i>Probleme actuale ale igienei și fiziologiei muncii operatorilor la computere</i>	218
Natalia Antonova, I. Butorov, S. Butorov, N. Bodrug, V. Parasca, M. Tiberneac <i>Optimizarea tratamentului ulcerului duodenal la persoanele vârstnice</i>	220
I. Butorov, N. Bodrug, V. Parasca, S. Butorov, M. Tiberneac, I. Coșciug, E. Tofan <i>Tratamentul de durată al bolnavilor cu bronhopneumopatie cronică obstructivă</i>	225
Vasile S. Culiuc <i>Sisteme de scor în evaluarea severității patologiei venoase cronice a membrilor inferioare</i>	228
И.В. Буторов, Н.Н. Бодруг, В. И. Параска, М.Г. Цыбырник, Н.Р. Кошуг, Е.Ф. Тофан <i>Озонотерапия в комплексном лечении больных ишемической болезнью сердца</i>	235
Viorel Guranda <i>Tratamentul diferențial al focarelor de contuzie cerebrală gravă</i>	238
Ion Mereuță, Ghenadie Rotaru, Nicolae Timofte <i>Sănătatea judecătorilor – o problemă majoră a societății noastre</i>	244
Ecaterina Teacenco <i>Rolul dermatoscopiei computerizate în depistarea precoce a tumorilor pielii</i>	246

Cuvînt înaint e

Conferința a XIII-a Științifică Internațională cu tematica ei tradițională - **“Bioetica, Filosofia, Economia și Medicina în strategia de asigurare a securității umane”** este consacrată examinării problemelor actuale stringente cum ar fi elaborarea strategiei de supraviețuire a omenirii, mecanismelor de realizare a acesteia (dezvoltarea durabilă, dezvoltarea socionaturală, dezvoltarea noosferică, evoluționismul universal, bioetizarea și noosferizarea, socializarea etc.) prin prisma cunoștințelor filosofico-bioetice, medico-biologice, ecologice, politice și economice.

Culegerea de față, fiind o continuare a publicațiilor materialelor conferințelor științifice internaționale din anii 1995, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 îngrijite organizațional și științific de catedra Filosofie și Bioetica a USMF “Nicolae Testemițanu” (redactor responsabil Teodor N. Țirdea), include în sine, evident, probleme similare celor abordate în discursurile participanților în cadrul întâlnirilor științifice anterioare, despre ce ne vorbește și tematica acestor foruri (*vezi publicațiile din anii precedenți*).

Concomitent, raportorii la Conferința actuală detaliază și aprofundează subiectul în cauză, oferă posibilitate reprezentanților diverselor domenii ale științei să mediteze asupra multiplelor probleme ce țin de organizarea dezvoltării socionaturale (durabile, inofensive) în proporții statale, regionale și globale, de încadrarea potențialului populației Terrei în protejarea omenirii, ba chiar ocolirea ei de la un omnicid planetar.

Un loc aparte în culegere îi revine analizei problemei sănătății publice din Republica Moldova, impactului economic de piață, a ecologiei, a bioeticii asupra acestui fenomen.

Materialele Conferinței de față înglobează *trei* compartimente, conținutul cărora este sugerat chiar de denumirea lor.

Partea I „Asigurarea securității umane din perspectiva Bioeticii, Filosofiei și științelor politice” este dedicată analizei locului cunoștințelor bioetico-filosofice și politice din perspectiva strategiei de supraviețuire a omenirii, elaborării noilor paradigme de existență umană.

Partea a II-a „Impactul factorului ecologic și al economiei de piață asupra sănătății publice în Republica Moldova” include în sine examinarea protejării sistemului de ocrotire a sănătății, alte activități umane prin prisma cunoștințelor ecologice și a economiei de piață.

Partea a III-a „Medicina practică în asigurarea securității individului” este destinată examinării impactului medicinei practice și teoretice în realizarea strategiei de asigurare a dezvoltării inofensive, durabile în RM, a combaterii multiplelor maladii în condițiile de asigurare medicală obligatorie a populației din țară.

Culegerea de față v-a fi utilă atât celor ce nemijlocit sunt antrenați în activitatea medicală și pedagogică, cât și celor ce profesază în alte domenii ale practicii sociale.

Comitetul organizatoric

Bibliografie:

1. Crăciun, Dan, Morar, Vasile, Macovicu, Vasile, *Etica afacerilor*. București: Ed. Paideia, 2005.
2. Montanari, Massimo, *Foamea și abundența. O istorie a alimentației în Europa*, Ed. Polim, 2003.
3. Sfichi, Mircea, *Alimentația noastră cea de toate zilele. Un risc asumat, ce scurtează drumul spre... cimitir*, Crai Nou, nr. 4605 Lunii, 3 decembrie 2007, p. 9.

Анна Милованова, Лилия Павлова

АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОЙ БАЗЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА В ОБЛАСТИ ЗАЩИТЫ ОТ УГРОЗ ИНФОРМАЦИОННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Внедрение современных информационных технологий привело к появлению новых видов преступлений, к незаконному вмешательству в работу информационных систем и компьютерных сетей, хищению, присвоению, вымогательству компьютерной информации, опасному социальному явлению, получившему название "компьютерная преступность".

Необходимостью бурного развития законодательства в области информационных технологий стало изменение характера общественных отношений в экономике, управлении и банковской сфере связано с внедрением информационных технологий в сферу коммуникаций. Рассмотрим правовые аспекты использования информационно-коммуникационных технологий в Республике Молдова.

Законодательную базу, которая регулирует применение информационно-коммуникационных технологий в Республике Молдова, составляют следующие основные нормативные акты:

- Закон "Об электронной торговле" № 284, принятый в Республике Молдова от 22.07.2004, определяет порядок использования информации в электронной форме в отношениях, возникающих между участниками электронной торговли;
- Закон "Об электронном документе и цифровой подписи", регулирующий отношения, возникающие при создании и использовании электронных документов и применении цифровой подписи;
- Закон "Об информатизации и государственных информационных ресурсах" № 467-XV от 21.11.2003;
- Закон "О доступе к информации" № 982-XIV от 11.05.2000 регулирует правоотношения в области реализации конституционных прав на доступ к информации, в сфере доступа к официальной информации, и доступа и защиты информации личного характера;
- Постановление Правительства Республики Молдова об утверждении Положения о механизме реализации Плана действий "Электронная Молдова" № 27 от 06.01.2006.

В большинстве стран установлена уголовная ответственность за совершение преступлений в области информационно-коммуникационных технологий.

Уголовный Кодекс Республики Молдова рассматривает такие преступления в сфере информационно-коммуникационных технологий как:

- Несанкционированный доступ к компьютерной информации;
 - Распространение вредоносных компьютерных программ;
 - Нарушение правил безопасности информационных систем.
- Данные преступления наказываются штрафом, лишением свободы, обязательным трудом в пользу общества, лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью.

Следует, учитывая достаточно низкую вероятность привлечения к ответственности всех нарушителей информационной безопасности, необходимо объединить усилия с целью борьбы с компьютерными преступлениями. Права и свободы субъектов в процессе их отношений должны защищаться одинаково эффективно вне зависимости от используемых ими технологий. Уголовный Кодекс должен быть дополнен новыми статьями, должны развиваться методики выявления, расследования и доказательства преступлений, совершаемых с использованием информационно-коммуникационных технологий.

Воздействие информационно-коммуникационных угроз в сфере экономики, согласно исследованию, проведенному при поддержке Лаборатории Информационной безопасности ASEM и Центра исследования компьютерной преступности Украины, наиболее подвержены следующие области: 39% - Кредитно-финансовая система; 16% - Системы сбора, обработки, хранения и передачи финансовой, биржевой, налоговой, таможенной и внешнеэкономической деятельности государства; 11% - Системы бухгалтерского учета предприятий, учреждений и организаций; 7,8% - Информационные и учетные автоматизированные системы органов публичной власти.

В качестве наиболее опасной по характеру угроз информационной безопасности были выделены: 70,5% - программные угрозы, 21,3% - технологические угрозы, 8,2% - технические угрозы. А в качестве наиболее существенных угроз информационной безопасности были определены внутренние угрозы - 62,3% (внешние - 36,1%).

По частоте столкновения среди внутренних угроз была определена следующая статистика: 20% - Халатность сотрудников; 19,5% - Сбой в работе информационной системы; 15,7% - Утрата информации; 13% - Установка/использование нелицензированного программного обеспечения; 7% - Нарушение конфиденциальности, целостности информации оборудования; 6% - Мошенничество; 7% - Кража и саботаж.

Проблема противодействия компьютерной преступности - это комплексная проблема, для решения которой необходимо проводить целенаправленную работу по информатизации и совершенствованию законодательства, регулирующего распространение информации в телекоммуникационных сетях.

Литература:

- Закон "Об электронной торговле" № 284 от 22.07.2004.
- Закон Республики Молдова "О доступе к информации" № 982-XIV от 11.05.2000.
- Уголовный Кодекс Республики Молдова.
- Постановление Правительства Республики Молдова об утверждении Положения о механизме реализации Плана действий "Электронная Молдова" № 27 от 06.01.2006.
- Петров А.А. *Компьютерная безопасность. Криптографические методы защиты*. Москва 2000.

Culegere de articole științifice

*Bioetica, Filosofia, Economia și Medicina
în strategia de asigurare a securității umane*

**Materialele Conferinței a XIII-a Științifice Internaționale
26-27 martie 2008**

Redactor responsabil d.h.ș.f., prof.univ., acad. **Teodor N. ȚIRDEA**
Chișinău, 2008

Dat la cules 2008 Bun pentru tipar 2008
Formatul hîrtiei: A5 Tiraj 150

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" din R. Moldova,
B-dul Ștefan cel Mare și Sfint, 165